

Klasa: 310-02/12-01/20

Urbroj: 50301-05/20-12-2

Zagreb, 11. listopada 2012.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o regulaciji energetske djelatnosti, s Konačnim prijedlogom zakona

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010 – pročišćeni tekst) i članaka 129., 159. i 161. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o regulaciji energetske djelatnosti, s Konačnim prijedlogom zakona za hitni postupak.

Ovim zakonskim prijedlogom usklađuje se zakonodavstvo Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije, te se u prilogu dostavlja i Izjava o njenoj usklađenosti s pravnom stečevinom Europske unije i pravnim aktima Vijeća Europe.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Radimira Čačića, prvog potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra gospodarstva, Tamaru Obradović Mazal, zamjenicu ministra gospodarstva, te Alena Leverića, Darka Lorencina i Teju Kolar, pomoćnike ministra gospodarstva.

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**PRIJEDLOG ZAKONA O REGULACIJI ENERGETSKIH DJELATNOSTI,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, listopad 2012.

PRIJEDLOG ZAKONA O REGULACIJI ENERGETSKIH DJELATNOSTI

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o regulaciji energetske djelatnosti sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

U srpnju 2001. godine započela je reforma energetske djelatnosti u Republici Hrvatskoj te je uz Zakon o energiji (Narodne novine, broj 68/2001) donesen prvi paket energetske djelatnosti kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetske djelatnosti, i to:

- Zakon o tržištu električne energije,
- Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata,
- Zakon o tržištu plina i
- Zakon o regulaciji energetske djelatnosti.

Ovim zakonima uspostavljen je osnovni zakonodavni okvir za restrukturiranje i reorganizaciju energetske djelatnosti, otvaranje tržišta energije i regulaciju energetske djelatnosti te je reformom obuhvaćeno restrukturiranje energetske djelatnosti i stvaranje novoga zakonodavnog i institucionalnog okvira, utvrđivanje tržišnih pravila, obveza javnih usluga i razdvajanje energetske djelatnosti na tržišne i regulirane.

Kako je energetske zakonodavstvo postalo jedan od važnih segmenata na putu prema članstvu u Europskoj uniji, što uključuje i obvezu adekvatne prilagodbe europskom energetske zakonodavstvu i standardima organizacije internog europske djelatnosti, a postojeći zakonodavni i regulacijski okviri nisu bili razvidni, došlo je do nužnih promjena energetske zakonodavnog sektora te je tako u prosincu 2004. godine Hrvatski sabor donio i drugi paket energetske djelatnosti, koji je zahtijevao dodatno usklađivanje postojećeg zakonodavnog i regulacijske okvira iz područja energetike s europskim energetske zakonodavstvom, te su s obzirom na to doneseni: Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energiji (Narodne novine, br. 177/2004, 76/2007, 152/2008 i 127/2010), Zakon o tržištu električne energije (Narodne novine, br. 177/2004, 76/2007, 152/2008, 14/2011 i 59/2012), Zakon o regulaciji energetske djelatnosti (Narodne novine, br. 177/2004 i 76/2007) nadalje, donesen je Zakon o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinske energije (Narodne novine, br. 42/2005 i 20/2010) i novi Zakon o tržištu plina (Narodne novine, br. 40/2007, 152/2008, 83/2009 i 91/2011).

Europska unija ocijenila je stanje u europskom energetske sektoru i utvrdila primjerena rješenja u *Trećem paketu* energetske propisa. Sukladno ocjeni stanja, *Treći paket* energetske propisa sadrži nova rješenja za uspostavu potpuno liberaliziranog i efikasne energetske sektora. Posebno su važni zahtjevi za razdvajanje mrežne djelatnosti od djelatnosti proizvodnje i opskrbe i uspostavu ujednačenog i povezanog sustava regulacije energetske sektora. Predviđena

je visoka razina koordinacije i nadzora kroz institucije Europske unije, pa čak i prisile, za provedbu novih energetske propisa. Već je sada najavljeno da će se, prema potrebi, te mjere još i pooštriti.

Treći paket energetske propisa odnosi se na tržišta električne energije i prirodnog plina. Prihvaćen je u Europskom parlamentu i Vijeću Europske unije 13. srpnja 2009. godine, a stupio je na snagu 3. rujna 2009. godine. Rok za usklađivanje energetske zakonodavstva je 3. ožujka 2011. godine, a za uspostavu operatora prijenosnog/transportnog sustava, 3. ožujka 2012. godine.

Treći paket energetske propisa vrlo je opsežan komplet dokumenata Europske unije, koji se sastoji se od dvije direktive i tri uredbe:

- Direktiva 2009/72/EZ o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije,
- Direktiva 2009/73/EZ o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina,
- Uredba 713/2009 o uspostavljanju Agencije za suradnju energetske regulatora (ACER-a),
- Uredba 714/2009 o uvjetima pristupa mreži za prekograničnu razmjenu električne energije,
- Uredba 715/2009 o uvjetima pristupa mrežama za transport prirodnog plina.

Europska unija je tijekom pregovora s Republikom Hrvatskom o poglavlju 15 „Energetika“ definirala četiri mjerila za njegovo zatvaranje. Među mjerilima je bilo i „jačanje tržišta električne energije i prirodnog plina“, čije je funkcioniranje ocijenjeno kao netransparentno i dobrim dijelom netržišno. Poglavlje 15 je privremeno zatvoreno krajem studenoga 2009. godine, uz utvrđivanje obveze prilagodbe hrvatske energetske sektora i energetske zakonodavstva zahtjevima *Trećeg paketa* energetske propisa.

Potrebne izmjene energetske zakona određene su odabranim rješenjima u svezi s obvezujućim zahtjevima iz *Trećeg paketa* energetske propisa i odabranim promjenama za poboljšanje funkcioniranja energetske sektora. To je istodobno i prigoda za poboljšanje transparentnosti energetske zakona radi jednostavnije primjene. Usklađivanje hrvatske energetske zakonodavstva zahtjevno je ne samo zbog naravi potrebnih promjena, nego i stoga što u kratkom roku treba promijeniti sve odnosne zakonske i podzakonske akte.

Razlozi za donošenje Zakona

Osnovni razlog za donošenje Zakona o regulaciji energetske djelatnosti je ispunjavanje obveze Republike Hrvatske o usklađivanju hrvatske zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije, odnosno s obvezujućim zahtjevima iz *Trećeg paketa* energetske propisa.

Nakon dugogodišnje primjene novih energetske propisa (takozvanog *Prvog i drugog paketa*) u zemljama članicama Europske unije i na temelju dosadašnjih iskustava, pokazalo se da učinkovitost regulatora u energetske sektoru nije odgovarajuća i to zbog nedovoljne samostalnosti u odnosu na vlade, te nedostatnih ovlasti i diskrecijskih prava. Zbog toga, *Treći paket* energetske propisa nameće zahtjev da za regulatora u energetske sektoru mora postojati mogućnost donošenja odluka o svim relevantnim pitanjima, kako bi unutarnje tržište električne

energije i prirodnog plina ispravno funkcioniralo i bilo potpuno neovisno o svim drugim javnim i privatnim interesima.

U Republici Hrvatskoj je na temelju Zakona o regulaciji energetske djelatnosti utemeljena Hrvatska energetska regulatorna agencija – HERA kao samostalna, neovisna i neprofitna javna ustanova radi uspostave i provođenja regulacije energetske djelatnosti. Opći ciljevi regulacije su usklađeni s energetske zakonodavstvom Europske unije, ali *Treći paket* energetske propisa postavlja i nove ciljeve. Poboľšanje regulatornog okvira smatra se ključnom mjerom za dovršenje uspostave unutarnjeg tržišta električne energije i prirodnog plina.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom i posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći

Regulacija energetske sektora i ovlasti nacionalnog regulatora, HERA, uredit će se prema odredbama Direktive 2009/72/EZ, Direktive 2009/73/EZ i Uredbe 713/2009. U tom smislu, HERA će dobiti opsežne normativne, izvršne i nadzorne ovlasti, a posebno je značajno da se te ovlasti proširuju i na područje cijena energije. HERA će biti pravno i funkcionalno odvojena od svih javnih i privatnih subjekata, pa u tom smislu trebaju postupati i njezine odgovorne osobe.

Članove Upravnog vijeća kandidira, imenuje i razrješava Hrvatski sabor. Upravno vijeće odlučuje o proračunu HERA i donošenju statuta. Izravno surađuje s ACER-om, ima veće ovlasti u nadzoru energetske subjekata, odobrava tarifne stavke za regulirane djelatnosti i nadzire ostvarivanje obveze javne usluge. Propisuje djelotvorne, primjerene i odgovarajuće kazne energetske subjektima za električnu energiju ili prirodni plin, koji ne provode propisane obveze ili bilo koje relevantne pravno obvezujuće odluke HERA ili ACER-a. Odobrava mrežna pravila i donosi opće uvjete opskrbe energijom. Osažuje se neovisnost i samostalnost HERA u donošenju regulatornih odluka te jača njen položaj na području zaštite kupaca i promoviranje tržišne utakmice.

Donošenjem Zakona o regulaciji energetske djelatnosti postigli bi se sljedeći ciljevi:

HERA bi u svom radu na regulaciji energetske djelatnosti ojačala svoju samostalnost i neovisnost od svih drugih javnih i privatnih subjekata, uključujući i Vladu Republike Hrvatske te Ministarstvo nadležno za energetiku.

Radnicima i osobama odgovornim za rukovođenje HEROM bilo bi omogućeno da djeluju neovisno od svih tržišnih interesa i ne traže ili primaju izravne upute od nekog vladinog ili drugog javnog ili privatnog subjekta prilikom izvršenja regulatornih zadataka.

HERA bi dobila značajno veće normativne, izvršne i nadzorne ovlasti, a posebno je značajno da se te ovlasti proširuju i na područje cijena i naknada za regulirane djelatnosti.

HERA bi imala obvezu suradnje i konzultacija s ACER-om, Europskom komisijom i regulatornim tijelima drugih zemalja o prekograničnim pitanjima.

HERA bi bolje mogla promovirati i nadzirati postizanje općih ciljeva regulacije energetske sektora kao što su:

- poticanje konkurentnog, sigurnog i za okoliš održivog unutarnjeg tržišta električne energije i prirodnog plina i razvoj konkurentnih i učinkovitih regionalnih tržišta,
- učinkovito otvaranje tržišta za sve kupce i opskrbljivače i uklanjanje ograničenja za trgovinu električnom energijom i prirodnim plinom,
- osiguranje odgovarajućih uvjeta za učinkovit i pouzdan pogon elektroenergetskih mreža i funkcioniranje plinskih mreža, uzimajući u obzir dugoročne ciljeve,
- omogućavanje lakšeg priključka na mrežu za nove proizvodne objekte, posebno uklanjanje prepreka koje bi novim sudionicima priječile pristup na tržište i pristup električnoj energiji i plinu iz obnovljivih izvora te poticanje integracije proizvodnje električne energije i plina iz obnovljivih izvora energije i distribuirane proizvodnje u prijenosnu, odnosno transportnu i distribucijsku mrežu,
- doprinos u postizanju visokih standarda općih i javnih usluga u opskrbi električnom energijom i prirodnim plinom i doprinos zaštiti osjetljivih skupina kupaca,
- poticanje energetske učinkovitosti, i zaštite okoliša,
- doprinos učinkovitim funkcioniranjem nacionalnog tržišta, uz promicanje učinkovitog tržišnog natjecanja, i briga o zaštiti kupaca.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona neće biti potrebno osigurati sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. OBRAZLOŽENJE ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

S obzirom na to da se predmetni Zakon usklađuje s propisima Europske unije, ocjenjuje se da postoje osobito opravdani razlozi za donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku u smislu odredbe članka 161. Poslovnika Hrvatskoga sabora.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O REGULACIJI ENERGETSKIH DJELATNOSTI

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje uspostava i provođenje sustava regulacije energetske djelatnosti, postupak osnivanja tijela za regulaciju energetske djelatnosti te druga pitanja od značaja za regulaciju energetske djelatnosti.

Članak 2.

Ovim se Zakonom u zakonodavstvo Republike Hrvatske prenosi pravna stečevina Europske unije iz područja regulacije energetske djelatnosti, a posebice:

1. Direktiva 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije (SL. L 211, 14. 8. 2009.),
2. Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina (SL. L 211, 14. 8. 2009.).

Članak 3.

(1) Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu imaju značenja utvrđena zakonom kojim se uređuje energetske sektor, kao i zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije.

(2) U ovom se Zakonu koriste i izrazi koji u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. Agencija za suradnju energetske regulatora (u daljnjem tekstu: ACER) - agencija utemeljena sukladno Uredbi (EZ) br. 713/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uspostavljanju Agencije za suradnju energetske regulatora,
2. Energetske zajednice – prema Zakonu o potvrđivanju Ugovora o energetske zajednici, (Narodne novine - Međunarodni ugovori, broj 6/2006), zajednice Europske unije i Ugovornih stranaka iz jugoistočne Europe ,
3. ENTSO-E – udruženje "Europske mreže operatora prijenosnog sustava za električnu energiju",
4. ENTSO-G – udruženje "Europske mreže operatora transportnog sustava za prirodni plin",
5. Komisija – Europske komisije, izvršno tijelo ustrojeno Osnivačkim ugovorima, zaduženo za pripremu prijedloga i provedbu europske legislative,

6. ITO – je neovisni operator prijenosa, odnosno transporta, uspostavljen kao neovisno društvo razdvojeno od vertikalno integriranog energetskeg subjekta i koje može biti u vlasništvu tog energetskeg subjekta, ali mora biti opremljeno svim financijskim, fizičkim i ljudskim resursima za obavljanje njegove djelatnosti,
7. ISO – je neovisni operator prijenosnog, odnosno transportnog sustava, uspostavljen kao neovisno društvo koje obavlja djelatnost operatora prijenosnog, odnosno transportnog sustava, pri čemu objekti prijenosne odnosno transportne mreže ostaju u vlasništvu vertikalno integriranog energetskeg subjekta,
8. TSO – je operator prijenosnog, odnosno transportnog sustava, uspostavljen kao društvo koje obavlja djelatnost operatora prijenosnog, odnosno transportnog sustava i ima u vlasništvu objekte prijenosne, odnosno transportne mreže što uključuje vlasničko i funkcionalno razdvajanje djelatnosti prijenosa, odnosno transporta od djelatnosti proizvodnje i opskrbe električne energije ili prirodnog plina,
9. regulacija energetskeg djelatnosti – sustav mjera i pravila kojima se uređuje djelovanje energetskeg subjekata radi ostvarenja ciljeva regulacije utvrđenih ovim Zakonom.

Članak 4.

Regulacija energetskeg djelatnosti uspostavlja se radi provođenja sustava reguliranog djelovanja energetskeg subjekata u obavljanju energetskeg djelatnosti, posebice onih energetskeg djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge i u javnom interesu s jedne strane te radi uspostave i uređenja tržišta energije s druge strane, a sve sukladno odredbama zakona kojim se uređuje energetskeg sektor i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije.

Članak 5.

(1) Temeljni ciljevi regulacije energetskeg djelatnosti su:

- osiguranje objektivnosti, transparentnosti i nepristranosti u obavljanju energetskeg djelatnosti,
- briga o provedbi načela reguliranog pristupa mreži/sustavu,
- donošenje metodologija za utvrđivanje iznosa tarifnih stavki u tarifnim sustavima,
- uspostavljanje učinkovitog tržišta energije i tržišnog natjecanja,
- zaštita kupaca energije i energetskeg subjekata.

(2) Regulacijom energetskeg djelatnosti promiče se:

- učinkovito i racionalno korištenje energije,
- poduzetništvo u području energetike,
- investiranje u energetskeg sektor,
- zaštita okoliša.

Članak 6.

(1) Regulacija energetske djelatnosti provodi se u dijelu koji se odnosi na regulirane energetske djelatnosti i u dijelu koji se odnosi na tržišne energetske djelatnosti.

(2) Regulirane energetske djelatnosti i energetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge uređuju se prema načelima objektivnosti, transparentnosti i nepristranosti.

(3) Tržišne energetske djelatnosti uređuju se prema načelima tržišnog natjecanja i poticanja poduzetništva na tržištu energije.

II. AGENCIJA ZA REGULACIJU ENERGETSKIH DJELATNOSTI

Članak 7.

(1) Hrvatska energetska regulatorna agencija (u daljnjem tekstu: Agencija) je samostalna, neovisna i neprofitna pravna osoba s javnim ovlastima za regulaciju energetske djelatnosti.

(2) Sjedište Agencije je u Zagrebu.

(3) Rad Agencije je javan.

(4) Statutom Agencije uređuju se: unutarnje ustrojstvo, predstavljanje i zastupanje, rad i poslovanje, nadzorna tijela, osnivanje i djelokrug rada savjetodavnih i stručnih tijela, ovlasti i način odlučivanja, opći akti, tajnost podataka, javnost rada te druga pitanja značajna za rad Agencije.

(5) Statut Agencije donosi Upravno vijeće Agencije, uz prethodnu suglasnost Vlade Republike Hrvatske.

Članak 8.

(1) Osnivač Agencije je Republika Hrvatska, a osnivačka prava ostvaruje Vlada Republike Hrvatske.

(2) Agencija za svoj rad odgovara Hrvatskome saboru.

Članak 9.

Poslovi Agencije su od interesa za Republiku Hrvatsku, a Agencija ih obavlja na temelju javne ovlasti.

Članak 10.

Poslovi, ovlasti i odgovornosti Agencije utvrđuju se ovim Zakonom, zakonom kojim se uređuje energetska sektor i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije.

Članak 11.

(1) Osnovni poslovi Agencije su:

1. izdavanje, produženje i prijenos dozvola za obavljanje energetske djelatnosti te privremeno i trajno oduzimanje dozvola,
2. nadzor energetske subjekata u obavljanju energetske djelatnosti,
3. nadzor provođenja odredbi o razdvajanju u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetska sektor i zakonima kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetske djelatnosti,
4. nadzor odvojenog vođenja poslovnih knjiga, kako je propisano zakonom kojim se uređuje energetska sektor i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije,
5. nadzor poštivanja zabrane subvencija između energetske djelatnosti u skladu sa zakonima kojima se uređuje pojedina tržišta energije,
6. nadzor poštivanja načela transparentnosti, objektivnosti i nepristranosti u radu operatora tržišta energije,
7. davanje suglasnosti na opće akte organiziranja tržišta električne energije i opće akte organiziranja tržišta prirodnog plina,
8. izdavanje rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača energije te privremeno i trajno oduzimanje statusa povlaštenog proizvođača,
9. donošenje metodologija, odnosno tarifnih sustava u skladu s ovim Zakonom, zakonom kojim se uređuje energetska sektor i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije,
10. donošenje ili odobravanje cijena, iznosa tarifnih stavki i naknada u skladu s metodologijama, odnosno tarifnim sustavima iz točke 9. ovoga stavka,
11. odobravanje planova investicija, razvoja i izgradnje sustava u skladu sa zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije,
12. nadzor usklađenosti planova investicija, razvoja i izgradnje operatora prijenosnog sustava i operatora transportnog sustava s razvojnim planovima ENTSO-E i ENTSO-G,

13. nadzor operatora prijenosnog, transportnog i distribucijskog sustava, odnosno vlasnika sustava, drugog energetskeg subjekta ili korisnika sustava u pridržavanju obveza propisanih ovim Zakonom, zakonom kojim se uređuje energetska sektor i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije te Uredbom (EZ) 714/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o uvjetima pristupa mreži za prekogranične razmjene električne energije (dalje: Uredba 714/2009) i Uredbom (EZ) 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o uvjetima pristupa mrežama za transport prirodnog plina (dalje: Uredba 715/2009),
14. suradnja s regulatornim tijelima država članica Europske unije i susjednih država te ACER-om u pogledu prekograničnih pitanja,
15. suradnja s regulatornim i drugim tijelima u okviru Energetske zajednice u skladu sa Zakonom o potvrđivanju Ugovora o Energetskoj zajednici,
16. provođenje pravno obvezujućih odluka ACER-a i Komisije,
17. podnošenje godišnjeg izvješća Hrvatskome saboru koje sadrži informacije o poduzetim aktivnostima i postignutim rezultatima vezano uz djelokrug poslova iz stavaka 1. do 8. ovoga članka,
18. izvještavanje drugih mjerodavnih državnih tijela, ACER-a, Komisije i drugih tijela Europske unije, odnosno podnošenje godišnjeg izvješća ACER-u i Europskoj komisiji koje sadrži informacije o poduzetim aktivnostima i postignutim rezultatima vezano uz djelokrug poslova iz stavaka 1. do 8. ovoga članka,
19. donošenje uvjeta kvalitete opskrbe energijom u skladu s važećim propisima kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetskeg djelatnosti,
20. donošenje općih uvjeta opskrbe energijom,
21. donošenje i nadzor nad metodologijom utvrđivanja naknade za priključenje na mrežu/sustav novih i za povećanje priključne snage/kapaciteta energetskeg subjekata i krajnjih kupaca,
22. provođenje analize troška i dobiti te pribavljanje mišljenja predstavnika tijela za zaštitu potrošača za uvođenje naprednih mjernih uređaja za krajnje kupce,
23. nadzor kvalitete opskrbe energijom u skladu s važećim propisima kojima se uređuje obavljanje pojedinih tržišta energije,
24. nadzor transparentnosti funkcioniranja tržišta energije,
25. nadzor stupnja otvorenosti, natjecanja i zlouporaba na tržištu energije i u opskrbi kupaca,
26. nadzor ograničavajućih ugovora, a posebno ugovora kojima se ograničava broj opskrbljivača te po potrebi obavještavanje nacionalnog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja,

27. nadzor slobode ugovaranja u pogledu ugovora o opskrbi s mogućnošću prekida te dugoročnih ugovora, pod uvjetom da su u skladu s pravom i politikama Europske unije,
28. nadzor vremena koje operatori prijenosnih, odnosno transportnih i distribucijskih sustava trebaju za izvođenje priključaka i popravaka,
29. pružanje pomoći, zajedno s drugim mjerodavnim tijelima u osiguranju primjene učinkovitih i propisanih mjera za zaštitu kupaca,
30. objava preporuka vezanih za cijene opskrbe energijom koja se obavlja kao javna usluga, najmanje jednom godišnje,
31. osiguranje kupcima prava na pristup podacima o vlastitoj potrošnji energije, odnosno izrađivanje i stavljanje na raspolaganje potrošačima, lako razumljivog i na državnoj razini ujednačenog formata prikazivanja podataka o potrošnji te utvrđivanja postupka ostvarivanja prava potrošača i opskrbljivača na pristup podacima o potrošnji, na način da potrošači imaju mogućnost dati pristup podacima o vlastitoj potrošnji registriranim opskrbljivačima, a stranka nadležna za upravljanje podacima o vlastitoj potrošnji dužna je ustupiti te podatke opskrbljivaču, pri čemu su navedene usluge besplatne za potrošača,
32. nadzor povjerljivosti podataka kupaca o potrošnji energije,
33. praćenje ulaganja u proizvodne elektroenergetske objekte s obzirom na sigurnost opskrbe,
34. certificiranje operatora prijenosnog, odnosno transportnog sustava u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje tržište električne energije i zakona kojim se uređuje tržište prirodnog plina,
35. nadzor primjene propisanih kriterija za utvrđivanje pristupa sustavu skladišta plina,
36. praćenje provedbe mjera koje propisuje Vlada Republike Hrvatske za slučaj kriznih situacija u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje energetski sektor,
37. poticanje usklađenja razmjene podataka u najvažnijim tržišnim procesima na regionalnoj razini.

(2) Uz poslove iz stavka 1. ovoga članka, poslovi Agencije su:

1. donošenje metodologija za priključenje i pristup sustavima te utvrđivanje rokova i uvjeta za priključenje i pristup sustavima,
2. nadzor objektivnih, transparentnih i nepristranih uvjeta pristupa sustavu,
3. donošenje ili davanje suglasnosti na metodologije za uravnoteženje sustava te davanje mišljenja i suglasnosti na opće akte vezane uz pružanje pomoćnih usluga i uravnoteženje sustava,

4. davanje suglasnosti na opće akte vezane uz prekogranično trgovanje, upravljanje zagušenjima i dodjelu kapaciteta na prekograničnim prijenosnim vodovima, odnosno spojnim plinovodima te predlaganje pokretanje postupka za izmjenu tih pravila,
5. nadzor prekograničnog trgovanja, upravljanja zagušenjima i dodjele kapaciteta na prekograničnim prijenosnim vodovima, odnosno spojnim plinovodima.

(3) Agencija donosi opće akte za koje je ovlaštena ovim Zakonom, zakonom kojim se uređuje energetska sektor i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije te daje njihovo vjerodostojno tumačenje.

(4) Agencija daje mišljenja na prijedloge propisa za koje je ovlaštena ovim Zakonom, zakonom kojim se uređuje energetska sektor i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije.

(5) Agencija javno objavljuje metodologije, odnosno tarifne sustave te rokove i uvjete vezane uz poslove iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.

(6) Agencija obavlja i druge poslove propisane zakonom kojim se uređuje energetska sektor i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije.

(7) Za pitanja u vezi s obavljanjem energetska djelatnosti na tržištu, koja nisu uređena ovim Zakonom, a koja se odnose na sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja primjenjuje se Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja, a Agencija je dužna surađivati i pružati stručnu pomoć Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja i agenciji nadležnoj za nadzor financijska usluga.

(8) Agencija podnosi optužni prijedlog nadležnom sudu za pokretanje prekršajnog postupka.

Članak 12.

Ukoliko je operator prijenosnog, odnosno transportnog sustava ustrojen kao neovisni operator sustava (ISO), Agencija obavlja i sljedeće poslove:

1. nadzire vlasnika prijenosnog odnosno transportnog sustava i ISO u ispunjavanju obveza iz zakona kojima se uređuju pojedina tržišta energije,
2. nadzire odnose i komunikacije između ISO i vlasnika prijenosnog, odnosno transportnog sustava kako bi se osiguralo da ISO ispunjava svoje obveze te osobito, odobrava međusobne ugovore i djeluje u svojstvu tijela za rješavanje sporova između ISO i vlasnika prijenosnog, odnosno transportnog sustava,
3. odobrava planove investicija i višegodišnje planove razvoja koje na godišnjoj razini podnosi ISO, a u okviru prvog desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne ili transportne mreže,
4. osigurava da naknada za pristup mreži koju prikuplja ISO sadrži i naknadu vlasniku ili vlasnicima mreže i da ta naknada osigurava odgovarajuću kompenzaciju za korištenje mreže i omogućava nova ulaganja u mrežu, pod uvjetom da su ta ulaganja učinkovita i ekonomična,

5. provodi najavljene i nenajavljene istrage i nadzor na lokacijama vlasnika prijenosnog, odnosno transportnog sustava i ISO,
6. nadzire korištenje naknada za zagašenja koje prikuplja ISO u skladu s Uredbom 714/2009.

Članak 13.

Ukoliko je operator prijenosnog, odnosno transportnog sustava ustrojen kao neovisni operator prijenosa, odnosno transporta (ITO) Agencija obavlja i sljedeće poslove:

1. nadzire ITO radi otklanjanja mogućnosti diskriminirajućeg ponašanja u korist vertikalno integriranog subjekta,
2. nadzire komunikacije između ITO i vertikalno integriranog subjekta kako bi se osiguralo da ITO djeluje u skladu sa svojim obvezama,
3. djeluje u svojstvu tijela za rješavanje sporova između vertikalno integriranog subjekta i ITO u pogledu prigovora upućenih u skladu sa člankom 20. ovog Zakona,
4. nadzire komercijalne i financijske odnose uključujući i pozajmice između vertikalno integriranog subjekta i ITO,
5. odobrava sve komercijalne i financijske ugovore između vertikalno integriranog subjekta i ITO te provjerava jesu li isti sklopljeni u skladu s tržišnim uvjetima,
6. prati pojavu diskriminirajućeg ponašanja i po obavijesti, od strane osobe nadležne za nadzor provedbe programa usklađenosti operatera, zahtijeva očitovanje od strane vertikalno integriranog subjekta koje treba uključivati dokaze da nije došlo do diskriminirajućeg ponašanja u korist vertikalno integriranog subjekta,
7. provodi najavljene i nenajavljene istrage i nadzor na lokacijama vertikalno integriranog subjekta i ITO,
8. dodjeljuje sve ili pojedine zadatke operatora prijenosnog, odnosno transportnog sustava neovisnom operatoru sustava ISO određenom u skladu sa zakonom koji uređuje tržište električne energije i zakonom koji uređuje tržište prirodnog plina ako operator prijenosnog, odnosno transportnog sustava neprestano krši svoje obveze, osobito ako dođe do ponovnog diskriminirajućeg ponašanja u korist vertikalno integriranog subjekta.

Članak 14.

U obavljanju poslova Agencija ima sljedeće ovlasti:

1. donositi obvezujuće odluke energetskim subjektima, iz svoje nadležnosti, u skladu s odredbama ovoga Zakona, zakona kojim se uređuje energetski sektor i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije,
2. provoditi nadzor u vezi s funkcioniranjem tržišta energije te donositi odluke kao i određivati potrebne i primjerene mjere za promicanje učinkovitog tržišnog natjecanja i osiguranje pravilnog funkcioniranja tržišta,

3. zahtijevati od energetskih subjekata podatke, posebice one potrebne za ispunjenje njihovih obveza po pitanju obavljanja energetskih djelatnosti, uključujući i obrazloženja odbijanja zahtjeva za pristup mreži te druge podatke o mjerama potrebnim za pojačanje mreže,
4. utvrđivati činjenice i davati odgovarajuće upute pri rješavanju sporova u povodu prigovora na rad operatora sustava, podnesenih sukladno članku 20. stavku 1. ovoga Zakona, kao i prigovore na prijedloge metodologija sukladno članku 20. stavku 3. ovoga Zakona,
5. javno objavljivati podatke o transakcijama vezanim uz ugovore između tržišnih sudionika na tržištu električne energije i prirodnog plina te između tržišnih sudionika i operatora sustava, uz poštivanje povjerljivosti komercijalno osjetljivih podataka i identiteta pojedinih tržišnih sudionika,
6. pokrenuti prekršajni postupak zbog neispunjavanja obveza propisanih ovim Zakonom ili drugih pravno obvezujućih odluka Agencije ili ACER-a.

Članak 15.

(1) U prekograničnim pitanjima, Agencija se savjetuje i usko surađuje s drugim nacionalnim regulatornim agencijama i ACER-om. Pri razmjeni informacija tijelo koje prima informacije mora osigurati istu razinu povjerljivosti kao i tijelo koje informaciju pruža.

(2) Agencija surađuje s drugim nacionalnim regulatornim agencijama u cilju:

1. poticanja stvaranja operativnih aranžmana koji omogućuju: optimalno upravljanje mrežom, promicanje zajedničkih burzi električne energije i prirodnog plina, dodjela prekograničnog kapaciteta, osiguravanje primjerenog prekograničnog kapaciteta, u regiji i među regijama, a u cilju razvoja učinkovitog tržišnog natjecanja te poboljšanja sigurnosti opskrbe bez diskriminacije među opskrbljivačima iz različitih država članica Europske unije i Energetske zajednice;
2. koordinacije razvoja mrežnih pravila za nadležne operatore prijenosnog, odnosno transportnog sustava i ostale sudionike na tržištu;
3. koordinacije razvoja pravila za upravljanje zagušenjem.

(3) Agencija ima pravo zaključivati ugovore o suradnji s drugim nacionalnim regulatornim agencijama u cilju poticanja regulatorne suradnje.

(4) Radnje iz stavka 2. ovoga članka se moraju, prema potrebi, poduzeti uz savjetovanje s drugim mjerodavnim nacionalnim tijelima u skladu s njihovim posebnim nadležnostima.

Članak 16.

Agencija je u provođenju sustava regulacije energetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge dužna primjenjivati mjere za zaštitu prava krajnjih kupaca u skladu s posebnim zakonima.

Članak 17.

(1) Agencija provodi savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupku donošenja propisa i metodologija koje donosi Agencija.

(2) Agencija osigurava rok od najmanje dva mjeseca, u postupku savjetovanja, za podnošenje prigovora na prijedlog metodologija i tarifnih sustava.

(3) Prigovor iz stavka 2. ovoga članka ne odgađa donošenje metodologije i tarifnih sustava.

Članak 18.

Agencija surađuje s ministarstvom nadležnim za energetiku (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) u pripremi planova energetskeg razvoja i praćenju njihova provođenja, osobito u praćenju stanja sigurnosti opskrbe i pripremi propisa koji se odnose na tržišta energije.

Članak 19.

Agencija obavještava Komisiju i Vladu Republike Hrvatske ako utvrdi da odluka drugog regulatornog tijela koja je vezana uz prekograničnu trgovinu nije u skladu sa zahtjevima ovoga Zakona i regulative Europske unije za područje energetike, sukladno međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske.

Članak 20.

(1) Nezadovoljna strana može uputiti prigovor Agenciji na postupanje operatora prijenosnog, odnosno transportnog ili distribucijskog sustava, skladišta plina, terminala za ukapljeni prirodni plin u vezi s neispunjenjem obveza koje se odnose na obavljanje reguliranih energetskeg djelatnosti sukladno ovom Zakonu, zakonu kojim se uređuje energetskeg sektor i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije.

(2) Prigovor iz stavka 1. ovoga članka može se izjaviti sve dok traju nepravilnosti u radu operatora prijenosnog, odnosno transportnog ili distribucijskog sustava, sustava skladišta plina, terminala za ukapljeni prirodni plin.

(3) U postupku donošenja metodologija koje donosi Agencija nezadovoljna strana može uputiti prigovor na prijedlog metodologije u roku od dva mjeseca od dana objave prijedloga metodologije.

Članak 21.

Osim obveza, nadležnosti i odgovornosti iz ovoga Zakona, Agencija ima obveze, nadležnosti i odgovornosti koje proizlaze iz pojedinih odredbi zakona kojim se uređuje energetskeg sektor i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije.

Članak 22.

Agencija je samostalna u poduzimanju svih organizacijskih i drugih mjera potrebnih za nesmetano obavljanje poslova i ispunjavanje obveza u skladu s ovim Zakonom, zakona kojim se uređuje energetska sektor i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije, ako nije drugačije propisano tim zakonima.

Članak 23.

(1) Agencijom upravlja Upravno vijeće Agencije koje ima pet članova od kojih je jedan predsjednik Upravnog vijeća, a jedan njegov zamjenik.

(2) Predsjednik Upravnog vijeća rukovodi radom Upravnog vijeća.

(3) Predsjednika i članove Upravnog vijeća imenuje Hrvatski sabor. Postupak imenovanja započinje objavljivanjem javnog poziva za predlaganje kandidata, koji sadrži uvjete za izbor predsjednika i članova Upravnog vijeća, rok u kojem se dostavlja kandidatura i potrebna dokumentacija za dostavljanje kandidature. Prikupljanje kandidatura za predsjednika i članove Upravnog vijeća provodi Ministarstvo.

(4) Predsjednika i članove Upravnog vijeća imenuje se na vrijeme od sedam godina, s mogućnošću još jednog izbora.

(5) Izbor iz stavka 3. ovoga članka obavlja se na način da se na mjesto člana Upravnog vijeća kojemu ističe mandat imenuje novi član.

(6) Upravno vijeće je ovlašteno za odlučivanje o svim pitanjima regulacije energetskih djelatnosti za koja je propisana nadležnost Agencije, odgovara za stručni rad Agencije, donosi programe rada i razvoja, odlučuje o financijskom planu i godišnjem proračunu te donosi akte potrebne za rad i poslovanje Agencije i nadzire njihovo provođenje, sukladno općim ciljevima regulacije energetskih djelatnosti iz članka 5. ovoga Zakona.

(7) Predsjednik Upravnog vijeća predstavlja i zastupa Agenciju, zastupa Agenciju u svim postupcima pred sudovima, upravnim i drugim državnim tijelima te pravnim osobama s javnim ovlastima, poduzima sve pravne radnje u ime i za račun Agencije, organizira i vodi poslovanje Agencije i odgovoran je za zakonitost rada Agencije.

(8) Predsjednika Upravnog vijeća u njegovoj odsutnosti zamjenjuje njegov zamjenik kojega, na prijedlog predsjednika Upravnog vijeća, Upravno vijeće bira između svojih članova i imenuje za zamjenika predsjednika Upravnog vijeća.

Članak 24.

(1) Vlada Republike Hrvatske dužna je najmanje 30 dana prije isteka mandata člana Upravnog vijeća, predložiti Hrvatskom saboru da razriješi s dužnosti člana Upravnog vijeća kojem ističe mandat i dostaviti obrazloženu listu kandidata, prethodno dostavljenu od strane Ministarstva za izbor novoga člana Upravnog vijeća.

(2) Na mjesto člana Upravnog vijeća kojemu prestaje mandat prije isteka roka, može se imenovati novi član Upravnog vijeća samo na preostalo vrijeme do isteka roka punog mandata člana Upravnog vijeća kojemu prestaje mandat.

(3) Za člana Upravnog vijeća može biti imenovan državljanin Republike Hrvatske, s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, koji ima najmanje završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij, ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij tehničke, pravne ili ekonomske struke i radno iskustvo od najmanje deset godina na poslovima u području energetske djelatnosti ili drugom srodnom području u energetici, znanje engleskog jezika, a u svojoj se struci istaknuo znanstvenim ili stručnim radom na području energetike, svojim javnim djelovanjem i dostojan je biti članom Upravnog vijeća Agencije.

(4) Pored uvjeta iz stavka 3. ovoga članka, predsjednik Upravnog vijeća mora imati najmanje četiri godine radnog iskustva na rukovodećim poslovima u području energetske djelatnosti ili drugom srodnom području u energetici.

(5) Za člana Upravnog vijeća ne može biti imenovana osoba koja je pravomoćno osuđena za kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina, koje ga čini nedostojnom obavljanja dužnosti člana Upravnog vijeća.

(6) Osoba koja obnaša dužnost zastupnika u Hrvatskom saboru ili člana predstavničkog tijela jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave te koja obnaša dužnost u tijelima izvršne vlasti i središnjim tijelima političkih stranaka, ili koja je u radnom odnosu u energetskom subjektu na kojega se primjenjuju odredbe ovoga Zakona mora u trenutku prihvaćanja dužnosti člana Upravnog vijeća odstupiti sa svih svojih ostalih dužnosti.

(7) Dužnost predsjednika Upravnog vijeća i člana Upravnog vijeća obavlja se kao jedino zanimanje.

(8) Materijalna prava članova Upravnog vijeća uređuju se Statutom Agencije.

(9) Uvjeti iz stavaka 5., 6. i 8. ovoga članka propisani za člana Upravnog vijeća odnose se i na predsjednika Upravnog vijeća.

Članak 25.

(1) Član Upravnog vijeća i članovi njegove uže obitelji ne mogu biti vlasnici, dioničari ili imatelji udjela u energetskim subjektima više od 0,5% temeljnoga dioničkog kapitala, članovi uprave ili nadzornih odbora ili bilo kojih drugih tijela u energetskim subjektima, te im nije dopušteno imati materijalni interes u području energetske djelatnosti i nije im dopušteno obavljati druge poslove u energetskom subjektu na kojega se primjenjuju odredbe ovoga Zakona, zbog čega bi moglo doći do sukoba interesa.

(2) Član Upravnog vijeća ne smije:

1. biti aktivni član političke stranke,
2. obavljati poslove za energetske subjekte ili njihove podružnice,
3. obavljati bilo koju drugu aktivnost koja bi mogla dovesti do sukoba interesa.

(3) Tijekom vremenskog razdoblja u trajanju od jedne godine nakon razrješenja s dužnosti člana Upravnog vijeća, takvoj osobi nije dozvoljeno zastupanje, pred Upravnim vijećem i Agencijom, energetskeg subjekta koji se bavi energetskeg djelatnošću koja se obavlja kao regulirana djelatnost i/ili kao pružanje javnih usluga ili drugog tijela koje je izravno ili neizravno kontrolirano od strane takvog energetskeg subjekta.

(4) Član Upravnog vijeća, za vrijeme dok obavlja svoju dužnost, ne smije pokretati pregovore, ili sudjelovati u pregovorima, u svezi svog zapošljavanja ili obavljanja savjetničkih poslova za energetske subjekt koji se bavi energetskeg djelatnošću koja se obavlja kao regulirana djelatnosti i/ili kao pružanje javnih usluga ili drugo tijelo koje je izravno ili neizravno kontrolirano od strane takvog energetskeg subjekta.

(5) Energetske subjekt koji se bavi energetskeg djelatnošću koja se obavlja kao regulirana djelatnost i/ili kao pružanje javnih usluga ili drugo tijelo koje je izravno ili neizravno kontrolirano od strane takvog energetskeg subjekta ne smije pokretati pregovore, ili sudjelovati u pregovorima, u svezi sa zapošljavanjem ili korištenjem savjetničkih usluga članova Upravnog vijeća.

(6) Odredbe stavaka 1. do 5. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i na predsjednika Upravnog vijeća.

Članak 26.

(1) Mandat predsjednika i članova Upravnog vijeća prestaje odlukom o razrješenju s dužnosti koju donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske:

1. nakon isteka razdoblja na koje je predsjednik ili član Upravnog vijeća imenovan ili
2. prije isteka razdoblja na koje je predsjednik ili član Upravnog vijeća imenovan pod uvjetima iz stavka 2. ovoga članka.

(2) Hrvatski sabor će razriješiti dužnosti predsjednika ili člana Upravnog vijeća prije isteka razdoblja na koje je imenovan, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske u slučaju:

1. ako to sam zatraži,
2. teže povrede dužnosti utvrđene Statutom Agencije,
3. nemogućnosti urednog obavljanja dužnosti dulje od šest mjeseci,

4. trajnog gubitka sposobnosti za obavljanje dužnosti,
5. pravomoćne osude za kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina, koje ga čini nedostojnim obavljanja dužnosti,
6. nastupa okolnosti iz članka 25. ovoga Zakona.

(3) O postojanju razloga za razrješenje predsjednika ili člana Upravnog vijeća prije isteka razdoblja na koje je imenovan, Upravno vijeće je obvezno obavijestiti Vladu Republike Hrvatske.

(4) Predsjednik ili član Upravnog vijeća, nakon razrješenja s dužnosti, sukladno stavcima 1. i 2. ovoga članka, sve do početka ostvarivanja plaće po drugom utemeljenju ili do ostvarivanja prava na mirovinu sukladno općim propisima, a najdulje godinu dana od dana razrješenja s dužnosti, ima pravo na naknadu u visini plaće koju ostvaruje kao član Upravnog vijeća osim u slučajevima razrješenja iz stavka 2. točaka 2., 5. i 6. ovoga članka.

(5) Hrvatski Sabor, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske može razriješiti Upravno vijeće ako isto uzastopno i višekratno ne donosi odluke iz djelokruga svojih ovlasti na način opisan u članku 27. stavku 3. ovoga Zakona.

Članak 27.

(1) Upravno vijeće odlučuje na sjednicama koje saziva predsjednik Upravnog vijeća.

(2) Sjednice Upravnog vijeća su javne. Iznimno, Upravno vijeće može odlučiti da će sjednica ili rasprava o pojedinoj točki biti zatvorena za javnost ako je to u interesu čuvanja službene i poslovne tajne, i ako bi javnost sjednice bila u suprotnosti sa zakonom zaštićenim interesima građana i pravnih osoba.

(3) Upravno vijeće odlučuje većinom glasova svih članova Upravnog vijeća. Član Upravnog vijeća ne može biti suzdržan od glasovanja.

(4) Upravno vijeće donosi programe rada i razvoja Agencije, te nadzire njihovo izvršavanje.

(5) Upravno vijeće Agencije donosi odluke na prijedlog stručne službe Agencije. Stručni voditelji Agencije dužni su nazočiti sjednicama Upravnog vijeća na poziv predsjednika Upravnog vijeća, bez prava glasa.

(6) U svim postupcima pred Agencijom, koji se pokreću u skladu s odredbama ovoga Zakona, Agencija mora omogućiti svakoj stranci u postupku da se prije donošenja odluke izjasni o činjenicama bitnim za donošenje odluke, te da dostavi svu potrebnu dokumentaciju ili druge dokaze za koje smatra da su značajni za donošenje odluke.

(7) Ako stranka nije izvršila u utvrđenom roku izvršnu odluku Upravnog vijeća, Upravno vijeće može provesti postupak izvršenja te odluke posredstvom druge osobe ili prisilno, ili pokrenuti prekršajni postupak u skladu s odredbama Prekršajnog zakona.

(8) Odluke Upravnog vijeća potpisuje predsjednik Upravnog vijeća.

(9) Propisi koje Agencija donosi objavljuju se u Narodnim novinama, a pojedinačne odluke koje Upravno vijeće Agencije donosi u obavljanju javnih ovlasti objavljuju se na internetskoj stranici Agencije.

(10) Na ostala pitanja u vezi s radom Agencije koja nisu uređena ovim Zakonom, primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku.

Članak 28.

(1) Agencija ima stručne službe koje obavljaju stručne, administrativne i tehničke poslove za potrebe Agencije, a kojima rukovode stručni voditelji.

(2) Stručne voditelje Agencije imenuje i razrješava predsjednik Upravnog vijeća Agencije na temelju javnoga natječaja na vrijeme od četiri godine, s mogućnošću ponovnog izbora.

(3) Uvjete koje moraju ispunjavati stručni voditelji te njihova prava, dužnosti i odgovornosti utvrđuju se Statutom Agencije.

(4) Stručni voditelji i radnici stručnih službi ne smiju biti u sukobu interesa, što se utvrđuje u skladu s uvjetima propisanim Statutom Agencije

Članak 29.

(1) Stručni voditelji Agencije, svaki u svom djelokrugu rada, vode rad stručnih službi Agencije.

(2) Stručni voditelji Agencije obavljaju i druge poslove utvrđene Statutom Agencije.

(3) Stručni voditelji Agencije za svoj rad odgovaraju predsjedniku Upravnog vijeća Agencije.

Članak 30.

Upravno vijeće Agencije ne može bez suglasnosti Vlade Republike Hrvatske steći, opteretiti ili otuđiti nekretninu i drugu imovinu ili sklopiti drugi pravni posao u vrijednosti većoj od polovice proračuna Agencije.

Članak 31.

Središnja tijela državne uprave dužna su zatražiti mišljenje Agencije na nacrt prijedloga zakona i drugih propisa koji se odnose na obavljanje energetske djelatnosti.

Članak 32.

(1) Agencija ima proračun čiji su prihod naknade za obavljanje poslova regulacije energetske djelatnosti. Agencija je samostalna u raspoređivanju svog proračuna radi ostvarivanja funkcije regulatora energetske djelatnosti.

(2) Upravno vijeće Agencije donosi proračun za narednu godinu.

(3) Vlada Republike Hrvatske donosi odluku o visini naknada iz stavka 1. ovoga članka na prijedlog Upravnog vijeća, koje je prethodno pribavilo mišljenje Ministarstva.

(4) Pomoći i donacije Agenciji od tijela i fondova Europske unije radi unaprjeđenja stručne i tehničke razine djelatnosti unose se u proračun Agencije.

(5) Na proračun Agencije, financijsko poslovanje i financijsko izvješćivanje Agencije, primjenjuju se propisi koji uređuju financijsko izvješćivanje i računovodstvo neprofitnih organizacija.

Članak 33.

(1) Agencija je dužna jedanput godišnje podnijeti Hrvatskom saboru izvješće o svom radu, a osobito:

- o rezultatima praćenja izvršenja obveza energetske subjekata iz ovoga Zakona, zakona kojim se uređuje energetske sektor kao i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije,
- ostvarenju proračuna Agencije za prethodnu godinu,
- analizi energetske sektora,
- zapažanjima koja su značajna za razvoj energetske tržišta i javnih usluga u energetske sektoru
- provođenju pravno obvezujućih odluka ACER-a i Komisije.

(2) Izvješće iz stavka 1. ovoga članka podnosi se do 30. lipnja za prethodnu godinu.

(3) Agencija je dužna, na zahtjev Vlade Republike Hrvatske, podnijeti izvješća i o svom stručnom i financijskom poslovanju te izvješća o pojedinim specifičnim pitanjima iz svog djelokruga rada i za razdoblja kraća od godinu dana.

(4) Financijska izvješća Agencije podliježu godišnjoj reviziji koju obavlja ovlaštene neovisni revizor.

(5) Nakon prihvaćanja izvješća iz stavka 1. ovoga članka, Agencija je dužna objaviti to izvješće u glasilu Agencije ili na internetskoj stranici Agencije, na hrvatskom jeziku i u prijevodu na engleski jezik.

Članak 34.

(1) Stručne poslove u okviru rada i poslovanja Agencije obavljaju radnici Agencije uz koordinaciju Upravnog vijeća.

(2) Za ostvarivanje prava i obveza iz radnog odnosa i u vezi s radnim odnosom, za radnike Agencije primjenjuju se opći propisi o radu.

(3) Članovi Upravnog vijeća, stručni voditelji Agencije i drugi radnici Agencije dužni su postupati savjesno i u skladu s pravilima struke.

Članak 35.

(1) Agencija je ovlaštena od energetske subjekata zatražiti podatke, izvješća i druge potrebne dokumente koji su nužni za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije na temelju ovoga Zakona, zakona kojim se uređuje energetski sektor kao i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije, uključujući financijske i druge podatke koji su određeni kao poslovna ili službena tajna.

(2) Službenom tajnom Agencije se smatra sve što je kao službena tajna određeno posebnim propisima i općim aktima Agencije ili što je kao poslovna tajna određeno aktom energetskog subjekta, u skladu sa Zakonom o tajnosti podataka, a obuhvaća podatke dostavljene Agenciji.

(3) Energetski subjekti dužni su u propisanom roku odgovoriti na zahtjev Agencije i dostaviti zatražene podatke, izvješća i drugu dokumentaciju u skladu sa zahtjevom Agencije iz stavka 1. ovoga članka.

(4) Agencija je dužna u roku od 15 dana odgovoriti na pisani zahtjev energetskog subjekta o pitanjima iz nadležnosti Agencije.

III. NADZOR NAD RADOM AGENCIJE

Članak 36.

(1) Nadzor nad zakonitošću rada Agencije te općih i pojedinačnih akata obavlja Ministarstvo.

(2) Nad financijskim poslovanjem Agencije nadzor obavlja nadležno središnje tijelo državne uprave, odnosno pravna osoba koja ima za to javnu ovlast.

IV. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 37.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj energetski subjekt ako:

1. ne dostavi zatražene podatke i dokumentaciju na zahtjev Agencije,
2. ne postupi sukladno odluci Agencije,
3. ne izrađuje planove razvoja prijenosne odnosno transportne ili distribucijske mreže,
4. objavi pravila za čije donošenje je nadležan, bez prethodne suglasnosti Agencije,
5. objavi cijene i naknade za djelatnosti koje obavlja, bez prethodne suglasnosti Agencije, ako je propisano ishođenje takve suglasnosti,
6. obavlja energetska djelatnost bez dozvole Agencije,
7. ne izrađuje i ne dostavlja izvješća Agenciji.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba energetskog subjekta novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 50.000,00 kuna.

(3) Uz novčanu kaznu za prekršaj može se energetskom subjektu koji je počinio dva ili više prekršaja ili u roku od godine dana dva ili više puta ponovi prekršaje iz stavka 1. ovoga članka izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti u trajanju do godinu dana, a odgovornoj osobi u energetskom subjektu može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja istih poslova u trajanju do godinu dana.

Članak 38.

(1) Novčanom kaznom, u iznosu do deset posto od njegovog ukupnog prihoda ostvarenog u prethodnoj godini, kaznit će se za prekršaj operator prijenosnog, odnosno transportnog sustava ili operator distribucijskog sustava ako:

1. namjerno ili krajnjom nepažnjom ometa tržišnu utakmicu, onemogućava djelovanje tržišta i diskriminira korisnike sustava,
2. sprječava osobu operatora zaduženu za praćenje usklađenosti u obavljanju njenih poslova,
3. odbije priključenje na elektroenergetsku mrežu odnosno mrežu prirodnog plina uz obrazloženje koje ne odgovara stvarnim okolnostima,
4. ne ispuni obvezu u svezi s davanjem informacija u skladu s Uredbom 714/2009 i Uredbom 715/2009,
5. ne postupi u skladu s odlukama Agencije, osobito uključujući i odluke ACER-a u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske koje su donesene na temelju Uredbe 714/2009 i Uredbe 715/2009.

(2) Novčanom kaznom, u iznosu do deset posto od ukupnog prihoda vertikalno integriranog subjekta ostvarenog u prethodnoj godini, kaznit će se vertikalno integrirani subjekt ukoliko postoji pristrano ponašanje operatora prijenosnog odnosno transportnog sustava ili operatora distribucijskog sustava u korist vertikalno integriranog subjekta.

V. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 39.

Hrvatska energetska regulatorna agencija osnovana Zakonom o regulaciji energetske djelatnosti (Narodne novine, br. 177/2004 i 76/2007) nastavlja poslovati sukladno odredbama ovoga Zakona.

Članak 40.

(1) Agencija će donijeti, odnosno uskladiti propise iz ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Do dana stupanja na snagu propisa iz stavka 1. ovoga članka primjenjivat će se propisi kojima su uređena odnosa pitanja ako nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

Članak 41.

Stupanjem na snagu ovog Zakona, predsjednik i članovi Upravnog vijeća ostaju na svojim dužnostima do isteka mandata na kojeg su imenovani.

Članak 42.

Upravno vijeće Agencije dužno je uskladiti Statut Agencije s odredbama ovoga Zakona i zatražiti suglasnost Vlade Republike Hrvatske na Statut Agencije najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 43.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o regulaciji energetske djelatnosti (Narodne novine, br. 177/2004 i 76/2007).

Članak 44.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama osim odredbi članka 11. stavka 1. točaka 12., 13., 14., 15. i 16., točke 18. u dijelu koji se odnosi na ACER i Komisiju, članka 14. točke 6., članka 15. u dijelu koji se odnosi na ACER, članka 19. u dijelu koji se odnosi na Komisiju, članka 33. u dijelu koji se odnosi na ACER i Komisiju, članka 38. stavka 1. točaka 4. i 5. ovoga Zakona koje stupaju na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

OBRAZLOŽENJE

Članak 1.

Općim odredbama ovoga članka propisuje se predmet uređenja ovoga Zakona.

Članak 2.

Ovom odredbom zakonodavstvo Republike Hrvatske usklađuje se s pravnom stečevinom Europske unije iz područja regulacije energetske djelatnosti odnosno s Direktivom 2009/72/EC Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije (SL. L 211, 14. 8. 2009.) i Direktivom 2009/73/EC Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina (SL. L 211, 14. 8. 2009.).

Članak 3.

U skladu sa zahtjevima europskih smjernica pojašnjavaju se i redefiniiraju pojedine definicije i izrazi, odnosno uvode novi i redefiniiraju postojeći pojmovi.

Članak 4.

Ovim člankom se određuju razlozi uspostave regulacije energetske djelatnosti.

Članak 5.

Ovim člankom se određuju temeljni ciljevi energetske djelatnosti.

Članak 6.

Ovim člankom određuje se u kojem se dijelu provodi regulacija energetske djelatnosti te na koji se način iste uređuju.

Članak 7.

Ovim člankom definira se Hrvatska energetska regulatorna agencija (u daljnjem tekstu: Agencija) kao pravno odijeljena i funkcionalno neovisna od svih drugih javnih i privatnih subjekata, kao i da je ista neprofitna pravna osoba s javnim ovlastima za regulaciju energetske djelatnosti što znači da ista nema dobit te da se financira iz proračuna temeljem opravdanih troškova.

Isto tako se određuje njezino sjedište te na koji način se donosi Statut Agencije i što se istim uređuje.

Članak 8.

Ovim člankom se određuje da je osnivač Agencije Republika Hrvatska, a da osnivačka prava ostvaruje Vlada Republike Hrvatske, kao i da Agencija za svoj rad odgovara Hrvatskome saboru.

Članak 9.

Ovim člankom se određuje da su poslovi Agencije od interesa za Republiku Hrvatsku te da ih Agencija obavlja na temelju javnih ovlasti.

Članak 10.

Ovim člankom se određuje da poslovi, ovlasti i odgovornosti Agencije se utvrđuju ovim Zakonom, zakona kojim se uređuje energetska sektor kao i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije.

Članak 11.

Ovim člankom se određuju osnovni i drugi poslovi Agencije.

Članak 12.

Ovim člankom se definira ISO model, odnosno situacija ukoliko je operator prijenosnog, odnosno transportnog sustava ustrojen kao nezavisni operator sustava (ISO), odnosno koje poslove Agencija obavlja u tom slučaju.

Članak 13.

Ovim člankom se definira ITO model, odnosno situacija ukoliko je operator prijenosnog, odnosno transportnog sustava ustrojen kao nezavisni operator prijenosa, odnosno transporta (ITO), odnosno koje poslove Agencija obavlja u tom slučaju.

Članak 14.

Ovim člankom se određuju ovlasti Agencije u obavljanju poslova Agencije.

Članak 15.

Ovim člankom se određuje da se u prekograničnim pitanjima, Agencija savjetuje i usko surađuje s drugim nacionalnim regulatornim agencijama i ACER-om te da pri takvoj razmjeni informacija, tijelo koje prima informacije mora osigurati istu razinu povjerljivosti kao i tijelo koje informaciju pruža.

Isto tako se određuje da Agencija surađuje s drugim nacionalnim regulatornim agencijama, kao i pravo Agencija na zaključivanje ugovora o suradnji s drugim nacionalnim regulatornim agencijama u cilju poticanja regulatorne suradnje uz savjetovanje s drugim mjerodavnim nacionalnim tijelima u skladu s njihovim posebnim nadležnostima.

Članak 16.

Ovim člankom se propisuje da je Agencija u provođenju sustava regulacije energetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge dužna primjenjivati mjere za zaštitu prava krajnjih kupaca u skladu s posebnim zakonima.

Članak 17.

Ovim člankom se određuje da Agencija provodi savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u postupku donošenja propisa i metodologija koje donosi Agencija.

Članak 18.

Ovim člankom se propisuje suradnja između Agencije i Ministarstva u pripremi planova energetske razvoja i praćenju njihova provođenja, osobito u praćenju stanja sigurnosti opskrbe i pripremi propisa koji se odnose na tržišta energije.

Članak 19.

Ovim člankom se određuje da Agencija obavještava Komisiju i Vladu Republike Hrvatske ako utvrdi da odluka drugog regulatornog tijela koja je vezana uz prekograničnu trgovinu nije u skladu sa zahtjevima ovoga Zakona i regulative Europske unije za područje energetike, sukladno međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske.

Članak 20.

Ovim člankom se određuje postupak povodom prigovora nezadovoljne strane na postupanje operatora prijenosnog, odnosno transportnog ili distribucijskog sustava, skladišta plina, terminala za ukapljeni prirodni plin u vezi s neispunjenjem obveza koje se odnose na obavljanje reguliranih energetske djelatnosti sukladno ovom Zakonu, zakona kojim se uređuje energetske sektor kao i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije.

Članak 21.

Ovim člankom se utvrđuje da Agencija ima osim obveza, nadležnosti i odgovornosti koji proizlaze iz ovog Zakona, obveze, nadležnosti i odgovornosti koje proizlaze iz pojedinačnih odredbi zakona kojim se uređuje energetske sektor kao i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije.

Članak 22.

Ovim člankom se određuje da je Agencija samostalna u poduzimanju svih organizacijskih i drugih mjera potrebnih za nesmetano obavljanje poslova i ispunjavanje obveza u skladu s ovim Zakonom, zakona kojim se uređuje energetske sektor kao i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije.

Članak 23.

Ovim člankom određuje se da Agencijom upravlja Upravno vijeće Agencije, broj članova, način izbora predsjednika Upravnog vijeća i članova Upravnog vijeća, te na koje se vrijeme isti imenuju. Isto tako, utvrđuju se ovlasti Upravnog vijeća.

Članak 24.

Ovim člankom se određuje da je Vlada Republike Hrvatske dužna najmanje 30 dana prije isteka mandata člana Upravnog vijeća, predložiti Hrvatskom saboru da razriješi s dužnosti člana Upravnog vijeća kojem ističe mandat i dostaviti obrazloženu listu kandidata za izbor novoga člana Upravnog vijeća te se uređuju i drugi uvjeti za izbor članova i predsjednika Upravnog vijeća Agencije.

Članak 25.

Ovim člankom se određuje da član Upravnog vijeća i članovi njegove uže obitelji ne mogu biti vlasnici, dioničari ili imatelji udjela u energetske subjektima više od 0,5% temeljnoga dioničkoga kapitala, članovi uprave ili nadzornih odbora ili bilo kojih drugih tijela u energetske subjektima te da im nije dopušteno imati materijalni interes u području energetske djelatnosti i nije im dopušteno obavljati druge poslove u energetske subjektu na kojega se primjenjuju odredbe ovoga Zakona, zbog čega bi moglo doći do sukoba interesa, kao i drugi uvjeti koji se odnose na obavljanje i prestanak dužnosti članova Upravnog vijeća Agencije, a koji se na odgovarajući način primjenjuju i na predsjednika Upravnog vijeća.

Članak 26.

Ovim člankom se određuje na koji način mandat predsjednika i članova Upravnog vijeća Agencije prestaje ex lege, odnosno prije isteka razdoblja na koji je imenovan. Nadalje, ovim člankom se određuje da Upravno vijeće može biti razriješeno ukoliko uzastopna i višekratno ne donosi odluke iz djelokruga svojih ovlasti.

Članak 27.

Ovim člankom se određuje na koji način Upravno vijeće odlučuje te da se propisi koje Agencija donosi objavljuju u „Narodnim novinama“, a pojedinačne odluke koje Upravno vijeće Agencije donosi u obavljanju javnih ovlasti objavljuju se na internetskoj stranici Agencije.

Članak 28.

Ovim člankom se određuje da Agencija ima stručne službe koje obavljaju stručne, administrativne i tehničke poslove za potrebe Agencije, a kojima rukovode stručni voditelji, te na koji način se isti imenuju i razrješavaju dužnosti, kao i da stručni voditelji i radnici stručnih službi ne smiju biti u sukobu interesa, što se utvrđuje u skladu s uvjetima propisanim Statutom Agencije.

Članak 29.

Ovim člankom se određuje djelokrug rada stručnih voditelja Agencije.

Članak 30.

Ovim člankom se određuje da Upravno vijeće Agencije ne može bez suglasnosti Vlade Republike Hrvatske steći, opteretiti ili otuđiti nekretninu i drugu imovinu ili sklopiti drugi pravni posao u vrijednosti većoj od polovice proračuna Agencije.

Članak 31.

Ovim člankom se određuje da su središnja tijela državne uprave dužna zatražiti mišljenje Agencije na nacrt prijedloga zakona i drugih propisa koji se odnose na obavljanje energetske djelatnosti.

Članak 32.

Ovim člankom se određuje da Agencija ima proračun čiji su prihod naknade za obavljanje poslova regulacije energetske djelatnosti. Agencija je samostalna u raspoređivanju svog proračuna radi ostvarivanja funkcije regulatora energetske djelatnosti, tko donosi proračun Agencije kao i da se na proračun Agencije, financijsko poslovanje i financijsko izvješćivanje Agencije, primjenjuju propisi koji uređuju financijsko izvješćivanje i računovodstvo neprofitnih organizacija.

Članak 33.

Ovim člankom se propisuje obveza Agencije da jedanput godišnje podnosi Hrvatskome saboru izvješće o svome radu do 30. lipnja za prethodnu godinu te dužnost Agencije da na zahtjev Vlade Republike Hrvatske podnese izvješća o svom stručnom i financijskom poslovanju te izvješća o pojedinim specifičnim pitanjima iz svog djelokruga rada i za razdoblja kraća od godinu dana. Isto tako, utvrđuje se obveza Agencije da nakon prihvaćanja izvješća, Agencija objavi to izvješće u glasilu Agencije ili na internetskoj stranici Agencije, na hrvatskom jeziku i u prijevodu na engleski jezik.

Članak 34.

Ovim člankom se određuje da stručne poslove u okviru rada i poslovanja Agencije obavljaju radnici Agencije uz koordinaciju Upravnog vijeća te da se za ostvarivanje prava i obveza iz radnog odnosa i u vezi s radnim odnosom, za radnike Agencije primjenjuju se opći propisi o radu.

Članak 35.

Ovim člankom se utvrđuje da je Agencija ovlaštena od energetske subjekata zatražiti podatke, izvješća i druge potrebne dokumente koji su nužni za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije na temelju ovoga Zakona, zakona kojim se uređuje energetske sektor kao i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije, uključujući financijske i druge podatke koji su određeni kao poslovna ili službena tajna, kao i obveza Agencije da u roku od 15 dana odgovori na pisani zahtjev energetske subjekata o pitanjima iz nadležnosti Agencije.

Članak 36.

Ovim člankom se određuje da Ministarstvo vrši nadzor nad zakonitošću rada Agencije te općih i pojedinačnih akata Agencije.

Članci 37. i 38.

Odredbama ovih članaka propisane su prekršajne odredbe odnosno novčane kazne za energetske subjekte uključujući i odgovorne osobe energetske subjekata koje se odnosi na povrede pojedinih odredaba ovoga Zakona.

Članci 39. - 44.

Propisuje se da Hrvatska energetska regulatorna agencija osnovana Zakonom o regulaciji energetske djelatnosti nastavlja poslovati sukladno odredbama ovoga Zakona.

Nadalje, propisuje se obveza Agenciji za donošenje i usklađivanje propisa iz njihove nadležnosti u skladu s ovim Zakonom.

Propisuje se da stupanjem na snagu ovog Zakona, predsjednik i članovi Upravnog vijeća ostaju na svojim dužnostima do isteka mandata na kojeg su imenovani, te da je Upravno vijeće Agencije dužno uskladiti Statut Agencije s odredbama ovoga Zakona i zatražiti suglasnost Vlade Republike Hrvatske na Statut Agencije najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Isto tako, određuje se da danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o regulaciji energetske djelatnosti.

Utvrđuje se dan stupanja na snagu ovoga Zakona uz iznimku odredbi članka 11. stavka 1. točaka 12., 13., 14., 15. i 16., točke 18. u dijelu koji se odnosi na ACER i Komisiju te, članka 14. točke 6., članka 15. u dijelu koji se odnosi na ACER, članka 19. u dijelu koji se odnosi na Komisiju, članka 33. u dijelu koji se odnosi na ACER i Komisiju i članka 38. stavka 1. točaka 4. i 5. ovoga Zakona koje stupaju na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.